

VOORZIENING IN CASSATIE

VOOR: de heer X, advocaat, kantoor houdende te

eiser tot cassatie.

bijgestaan en vertegenwoordigd door ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie Johan Verbist, met kantoor te 2000 Antwerpen, Amerikalei 187/302, bij wie keuze van woonplaats wordt gedaan,

TEGEN: de PROCUREUR GENERAAL BIJ HET HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL, met kantoor te 1000 Brussel, Poelaertplein 1,

verweerder in cassatie.

*
* *

Aan de Heren Eerste Voorzitter en Voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de Dames en Heren Raadsheren bij het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

Eiser heeft de eer een beslissing aan uw beoordeling voor te leggen die op tegenspraak op 10 december 2013 werd uitgesproken door de eerste kamer van de Nederlandstalige Tuchttraad van Beroep voor Advocaten, waarbij aan eiser de tuchtstraf van een waarschuwing met uitstel werd opgelegd (nr. TB-0084-2013).

*
* *

FEITEN EN PROCEDUREVOORGAANDEN

1. Bij aangetekende brief van 7 december 2012 werd eiser opgeroepen voor verhoor in het kabinet van de pro-staffhouder teneinde toelichting te verschaffen over de navolgende deontologische inbreuk:

“In strijd met art. 5.2.5 van de gedragsregels van de Balie van ---, alsook de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid, die aan het beroep van advocaat ten gronde liggen, anoniem een pamflet te verspreiden waarin hij zijn ongenoegen uit over het verloop van de rechtspleging en de door de Vrederechter uitgesproken eindbeslissing”.

Bij aangetekend schrijven van 26 februari 2013 werd eiser vervolgens opgeroepen om te verschijnen voor de tuchtraad voor advocaten behorende tot de ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen teneinde zich omtrent voormelde tenlastelegging te verdedigen.

Bij sententie van 27 juni 2013 werden de feiten eveneens gekwalificeerd als een inbreuk op artikel 429 van het Gerechtelijk Wetboek. De tuchtraad verklaarde de tuchtvervolgung toelaatbaar en de tenlastelegging bewezen. De sanctie van waarschuwing met uitstel werd opgelegd.

2. Bij aangetekende brief van 2 juli 2013 stelde eiser hoger beroep in tegen deze beslissing.

In de bestreden beslissing verklaart de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond.

Tegen deze beslissing wenst eiser op te komen met het volgende middel tot cassatie.

EERSTE MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen

- artikel 10 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 en goedgekeurd bij Wet van 13 mei 1955 (hierna artikel 10 E.V.R.M.),
- artikel 149 van de Grondwet.

Aangevochten beslissing

De Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten verklaart het hoger beroep van eiser tegen de beslissing van de tuchtraad voor advocaten van de ordes van het rechtsgebied van het hof van beroep te Antwerpen van 27 juni 2013 ontvankelijk doch ongegrond en bevestigt deze beslissing waarbij aan eiser de tuchtstraf werd opgelegd van waarschuwing met uitstel, op grond van de volgende motieven:

"1. Feitelijke en procedurele elementen.

Bij aangetekend schrijven d.d. 28.06.2013 werd aan [eiser] de beslissing van de tuchtraad van de ordes voor advocaten van het rechtsgebied van het hof van beroep van Antwerpen d.d. 27.06.2013, tweede kamer, ter kennis gebracht.

In deze beslissing werd aan [eiser] als tuchtsanctie een waarschuwing met uitstel opgelegd.

Aan [eiser] werden volgende feiten ten laste gelegd:

"In strijd met art. 5.2.5 van de gedragsregels van de balie van ... , alsook de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid zoals vervat in art. 455 Ger. W., die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen, anoniem een pamflet te verspreiden waarin hij zijn ongenoegen uit over het verloop van de rechtspleging en de door de Vrederechter uitgesproken eindbeslissing.

Het overwegend gedeelte van de beslissing d.d. 27.06.2013 vermeldt dat de tuchtraad [eiser] en zijn raadsman er voor de aanvang van de debatten op heeft gewezen dat de tenlastelegging eveneens een inbreuk op art. 429 Ger. W. zou kunnen uitmaken. De tenlastelegging werd met dit artikel uitgebreid. [Eiser] heeft verklaard deze aanvullende kwalificatie te aanvaarden. Hij verscheen vrijwillig om

zich erop te verdedigen. Een heropening van de debatten was derhalve niet noodzakelijk.

Deze beslissing steunt op de volgende overwegingen:

"Uit het verslag van de stafhouder van de Orde van Advocaten van ... en de stukken van het dossier blijkt dat [eiser] in de baliekastjes van de advocaten van de Balie van ... een bericht heeft verspreid waarin hij zijn ongenoegen uit over de gang van zaken in en het vonnis van het Vredegerecht van het kanton ... bij de invordering van zijn staat van erelonen en onkosten in het kader van een vereffening en verdeling na echtscheiding.

Het betrokken bericht was niet ondertekend maar [eiser] betwist niet er de auteur van te zijn.

Volgens [eiser] strookte de inhoud van het bericht met de waarheid.

Hij betwist de toepasselijkheid van artikel 5.2.5 van de gedragsregels van de Balie van ... en verschuilt zich achter de grondwettelijk gewaarborgde vrijheid van meningsuiting.

De vrijheid van meningsuiting is naar Belgisch recht t.a.v. de openbare gerechtelijke debatten en/of rechtelijke uitspraken gewaarborgd, maar niet onbegrensd. De manier waarop een proces verloopt en/of de inhoud van vonnissen en arresten mogen dus aan commentaar en kritiek worden onderworpen (J. Velaers, De beperkingen van de vrijheid van meningsuiting Maklu, 1991, n° 490 e.v.).

Persoonlijke aanvallen tegen magistraten kunnen echter in bepaalde gevallen onrechtmatig zijn.

Op grond van artikel 10, § 2 van het EVRM kunnen er beperkingen aan de vrije meningsuiting worden aangebracht om "het gezag en de onpartijdigheid" van de rechtelijke macht te waarborgen (J. Velaers, o.c., n° 511).

Hierbij dient dan over het algemeen een onderscheid gemaakt tussen de vrije meningsuiting over de werking van de rechterlijke macht in het algemeen en over de onpartijdigheid, onafhankelijkheid en bekwaamheid van bepaalde individuele rechters in het bijzonder, waarbij het onderscheid grotendeels is ingegeven door de aan het ambt van magistraat verbonden discretieplicht die hem in grote mate verhindert om zich in het publiek, met de elementen van het dossier in de hand, te verantwoorden over de wijze waarop hij een geding heeft beslecht.

Als gevolg hiervan is de toelaatbaarheid van kritiek op magistraten een permanente evenwichtsoefening (zie D. Voorhoof, Het Humo — arrest, scherpe kritiek op rechters geoorloofd, Mediaforum 1997/4, 68-69 en D. Voorhoof, Criticising judges in Belgium, in M. ADDO (ed.) Freedom of expression and the

criticism of judges. A comparative study of European legal standards, Aldershot, Ashgate — Dartmouth, 2000, 89 - 11).

Met betrekking tot advocaten in het bijzonder kan de principiële toelaatbaarheid van kritiek op magistraten bovendien op gespannen voet staan met de eerbied die de advocaat bij toepassing van artikel 429 Ger. W. (eefformule) verschuldigd is voor het gerecht.

Wanneer een incident ontstaat met een magistraat dient de advocaat zich tot zijn stafhouder te wenden en zal deze zich desgevallend in verbinding stellen met de korpsverste (J. Stevens, *Regels en gebruiken van de advocatuur te Antwerpen*, Kluwer, 1990, 1024 en P. Lambert, *Règles et usages de la profession d'avocat du barreau de Bruxelles*, NEMISIS, 1988, p. 589). Dit principe wordt voor zoveel als nodig herhaald in art. 5.2.5. van de gedragsregels van de Balie te

Er kan niet de minste twijfel over bestaan dat het advocaten principieel is toegelaten om zich in het algemeen uit te spreken over de eventuele slechte werking van de rechterlijke macht, disfuncties aan de kaak te stellen en/of de inhoud van gerechtelijke beslissingen gemotiveerd te bekritisieren. Algemeen wordt trouwens ook aanvaard dat een advocaat wetenschappelijke/juridische kritiek mag leveren op gerechtelijke uitspraken, maar de plicht tot kiesheid verzet zich er dan weer tegen dat hij of zij dit zou doen met betrekking tot een uitspraak waarin hijzelf of zij zelf als raadsman van een betrokken partij is opgetreden.

Als actor van de rechtspleging echter kan hij wel publiek verklaren dat hij het met een beslissing waarin hijzelf als advocaat betrokken was, oneens is maar dient hij in dat geval zijn concrete bezwaren te laten gelden via de daartoe geëigende (beroeps)procedures of andere kanalen en het juridisch debat niet in de openbaarheid te voeren.

[Eiser] voert in casu aan dat de feiten, die het voorwerp van de tuchtvervolging uitmaken, door hem werden gesteld als een "partij" en niet als "advocaat". Hij was in de betrokken procedure vertegenwoordigd door een advocaat en het incident, voorwerp van de kritiek in zijn bericht, heeft zich afgespeeld tussen ene Vrederechter en de raadsman van [eiser].

De tuchtraad kan deze redenering niet volgen. De zaak, op het verloop waarvan de kritiek betrekking had, betrof een ereloonstaat van [eiser] en dus van een advocaat.

Het betrokken bericht werd bovendien uitsluitend in gerechtelijke kringen (in casu aan de balie en op het gerechtshof verspreid en is juridisch en technisch dusdanig onderbouwd dat het duidelijk van een advocaat uitgaat.

Het argument dat het verspreiden van een pamflet geen "communicatie" inhoudt met actoren van justitie en dus buiten het toepassingsveld zou vallen van de gedragsregels van de Balie te ... artikel 5.2.5., is terzake niet dienend.

De tuchtvervolging is immers tevens gebaseerd op artikel 455 Ger. W. en artikel 429 Ger. W.

Zuiver op de persoon van de magistraat gerichte kritiek met betrekking tot een reeds uitgesproken eindvonnis en/of het verloop van de procedure die aan dit eindvonnis is voorafgegaan mag enkel uitgeoefend worden langs de tussenkomst van de stafhouder, al dan niet gevolgd door de tussenkomst van de korpsoverste.

Dit principe vindt zijn bevestiging in de rechtspraak die beslist dat, wanneer openbaar aangeklaagde feiten een mogelijke tuchtfout uitmaken (zoals in casu) de beslissing van de bevoegde tuchtverheid voor de waarheidstoetsing als beslissing van de bevoegde overheid geldt en dat de echtheid of valsheid van een aan een ambtenaar (of rechter) ten laste gelegde onregelmatigheid slechts kan worden vastgesteld door diens overheid (A. De Nauw, De waarheidsexceptie bij aanranding van de eer en de goede naam en de rechten van de mens, R.W. 2012-13, p. 10).

Voor de tuchtraad zijn de waarheidstoetsing van de in het bericht aangeklaagde handelingen en beslissing van een magistraat dus evenmin aan de orde en dient hierover geen onderzoek gevoerd in het kader van de aan het verspreiden van het bericht of zijn inhoud verbonden tuchtrechtelijke gevolgen.

Zelfs indien de in dit bericht beschreven feiten volledig waarheidsgetrouw zouden zijn (en dus mogelijk laakbaar in hoofde van de betrokken magistraat) behoorde het [eiser] hiervan uitsluitend en alleen zijn stafhouder in kennis te stellen met het verzoek daaraan zo nodig het in dat geval gepaste gevolg te verlenen. De door [eiser] in zijn bericht aan het adres van de Vrederechter te ... gericht aantijgingen zijn trouwens duidelijk "ad hominem".

Volgens mr. X weigerde de Vrederechter immers een uitstel, nam zij de woorden "het is altijd het zelfde" in de mond, nam zij de zaak voortijdig in beraad met schending van de rechten van de verdediging weigerde zij de neerlegging van stukken door de eisende partij en wees zij de vordering af op basis van niet meegedeelde stukken van de verwerende partij.

De deontologische inbreuken van [eiser] zijn dus bewezen.

Volgens de uitleg ter zitting van de stafhouder heeft [eiser] een blanco tuchtverleden.

De tuchtraad houdt bij de opgelegde tuchtstraf rekening met het feit dat zijn relatie met de betrokken Vrederechter ten gevolge van eerdere incidenten reeds was verstoord (zoals door [eiser] zelf wordt gesteld) en met het feit dat hij mogelijk het slachtoffer was van een (al dan niet gerechtvaardigde) hoge verbolgenheid, die hij spijtig genoeg niet op gepaste wijze heeft geventileerd”.

Bij aangetekend schrijven d.d. 2.07.2013 heeft [eiser] tegen deze beslissing hoger beroep ingesteld.

De zaak werd behandeld op de zitting van 12.11.2013. Op deze zitting werd de zaak in beraad genomen.

De tuchtraad van beroep velt heden volgende beslissing.

4

Het hoger beroep van [eiser] is regelmatig naar vorm en termijn. Het hoger beroep is ontvankelijk.

3. Bespreking.

[Eiser] laat tegen de beslissing d.d. 27,06.2013 gelden hetgeen volgt.

1. *[eiser] voert aan dat art. 5.2.5. van de gedragsregels van de Orde van Advocaten bij de balie van ... niet werd geschonden “zoals terecht in eerste aanleg vastgesteld”. Er werd tussen hem en de actor van justitie geen briefwisseling gevoerd. Er gebeurde ook geen andere rechtstreekse communicatie.*

Het had geen zin om zich tot de stafhouder te wenden: er was een definitief vonnis in laatste aanleg geweest.

2. *[Eiser] heeft in het document dat hij verspreid heeft niet gehandeld als advocaat maar als persoon die in een procedure betrokken was.*

3. *[Eiser] heeft enkel een correct en objectief verslag uitgebracht over het verloop van de zitting.*

De tuchtraad van beroep verwijst naar de overwegingen die werden gemaakt in de beslissing van de tuchtraad. De tuchtraad van beroep maakt deze overwegingen tot

de zijne. Ten overvloede, en in antwoord op de middelen door [eiser] in graad van hoger beroep aangevoerd, voegt de tuchtraad van beroep hieraan toe hetgeen volgt.

Vooreerst wijst de tuchtraad van beroep erop dat hij zich niet kan en wenst uit te laten over het verloop van de procedure, gevoerd voor de Vrederechter van het kanton. . . . De tuchtraad van beroep toetst de houding die [eiser] heeft aangenomen na de zitting, en nadat vonnis werd geveld, aan de deontologische principes die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen.

Art. 429 Ger. W. bepaalt welke eed de kandidaat - advocaat moet afleggen. De kandidaat - advocaat zweert daarbij dat hij niet zal afwijken van de eerbied aan het gerecht en de openbare overheid verschuldigd.

Deze eerbied houdt in dat de advocaat, op de wijze zoals [eiser] heeft gedaan, en nl. door een geschrift te verspreiden onder de leden van de balie, geen blijken van afkeuring van een magistraat of van diens beslissing kenbaar maakt.

[Eiser] had zich na de zitting d.d. 28.09.2012 tot zijn stafhouder moeten wenden. Deze algemene regel (J. Stevens, Regels en gebruiken van de advocatuur te Antwerpen, 26e editie, Antwerpen, Kluwer, 1997, p. 837, nr. 1024) wordt teruggevonden in de gedragsregels van de balie van . . . (art. 5.2.5 verhouding tot andere actoren van justitie, waar o.m. het volgende wordt gesteld: "Incidenten met genoemden (bedoeld wordt andere actoren van justitie) zullen steeds aan de stafhouder gemeld worden en uitsluitend via hem behandeld worden").

Of de stafhouder met een eventuele tussenkomst naar de betrokken magistraat toe aan deze individuele zaak nog iets had kunnen veranderen is niet ter zake dienend, en verschaft aan [eiser] in ieder geval geen vrijgeleide om zelf met een geschrift naar buiten te treden en dit te verspreiden. Een stafhouder kan overigens altijd een bemiddelende rol spelen.

[Eiser] is niet alleen als advocaat onderworpen aan de deontologische regels wanneer hij zich in een zaak als raadsman manifesteert, maar ook in alle andere facetten van zijn beroepsuitoefening, en zelfs daarbuiten.

De tuchtraad van beroep is dan ook van oordeel dat [eiser] wanneer hij, als advocaat, een staat van ereloon en kosten invordert, onderworpen blijft aan de deontologische regels. Wanneer tegenover hem uitspraak wordt gedaan op een wijze die hem niet zint dan komt het hem niet toe op de wijze zoals hij heeft gedaan kritiek op deze uitspraak te formuleren.

In casu was [eiser] zelf betrokken partij. Derhalve was het hem a priori niet mogelijk om objectief weergave te doen.

[Eiser] heeft zich daarbij geenszins beperkt tot de weergave van het verloop van de procedure. Op de terechtzitting d.d. 28.09.2012 was hij trouwens zelf niet aanwezig. Het geschrift is duidelijk gericht tegen de persoon van de Vrederechter, al was het maar omdat citaten selectief worden weergegeven. Het geschrift eindigt bovendien met de woorden "laatste aanleg — danku", wat duidelijk een negatieve appreciatie inhoudt.

Voor de tuchtraad van beroep blijven dan ook de inbreuken op art. 429 en 455 Ger. W., en art. 5.2.5 van de gedragsregels van de balie van . . . bewezen.

De tuchtraad van beroep oordeelt dat de tuchtraad in zijn beslissing d.d. 27.06.2013 de feiten passend heeft beoordeeld. De tuchtraad van beroep brengt daarbij begrip op voor het feit dat [eiser] zich, al dan niet terecht, tekort gedaan voelde."

(Bestreden beslissing, blz. 1-7)

Grieven

Krachtens artikel 10.1 E.V.R.M. heeft eenieder recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of door te geven, zonder inmenging van overheidswege en ongeacht grenzen.

Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien en die in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen (artikel 10.2 E.V.R.M.).

Bij de beoordeling of een beperking van de vrijheid van meningsuiting voldoet aan de vereisten van artikel 10.2 E.V.R.M. dient de rechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak na te gaan of de beperking van de vrijheid van meningsuiting in een democratische samenleving noodzakelijk is ter bescherming van het nagestreefde wettig doel. Uit de beslissing van de rechter moet niet alleen blijken dat hij het recht op

vrije meningsuiting heeft afgewogen tegen de andere rechten bedoeld door artikel 10.2 EVRM, maar ook dat de opgelegde beperking, in acht genomen de context waarin de mening werd geuit, de hoedanigheid van de partijen en de overige bijzondere omstandigheden van de zaak, beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid en pertinent is en dat door de opgelegde beperking de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel.

Hoewel de advocaat er toe gehouden is de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep van advocaat ten grondslag liggen in acht dient te nemen en hij in het bijzonder eerbied aan het gerecht verschuldigd is, houdt dit niet in dat aan de advocaat een absoluut verbod kan worden opgelegd om zijn mening te uiten en het bijzonder om kritiek te geven op een magistraat of op diens beslissing. Er moet met name steeds in concreto worden nagegaan of de beperking van de vrijheid van meningsuiting in een democratische samenleving noodzakelijk is ter bescherming van het nagestreefde wettig doel en in het bijzonder, of deze, in acht genomen de context waarin de mening werd geuit, de hoedanigheid van de partijen en de overige bijzondere omstandigheden van de zaak, beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid en pertinent is en of door de opgelegde beperking de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel.

In navolging van de eerste rechter beslissen de appelrechters dat er niet de minste twijfel over kan bestaan dat het advocaten principieel is toegelaten om zich in het algemeen uit te spreken over de eventuele slechte werking van de rechterlijke macht, disfuncties aan de kaak te stellen en/of de inhoud van gerechtelijke beslissingen gemotiveerd te bekritisieren, behoudens wanneer hij dit zou doen met betrekking tot een uitspraak waarin hijzelf als raadsman van een betrokken partij is opgetreden, dat de advocaat als actor van de rechtspleging wel publiek kan verklaren dat hij het met een beslissing waarin hijzelf als advocaat betrokken was, oneens is, maar dat hij in dat geval zijn concrete bezwaren dient te laten gelden via de daartoe geëigende beroepsprocedure of andere kanalen en het juridisch debat niet in de openbaarheid mag voeren. De appelrechters beslissen in navolging van de eerste rechter voorts dat zuiver op de persoon van een magistraat gerichte kritiek met betrekking tot een reeds uitgesproken eindvonnis en/of het verloop van de procedure die aan dit eindvonnis is voorafgegaan, enkel uitgeoefend mag worden langs de tussenkomst van de stafhouder, al dan niet gevolgd door de tussenkomst van de korpsverste. De appelrechters overwegen voorts dat de eerbied die de advocaat aan het gerecht en de openbare overheid verschuldigd is, inhoudt dat de advocaat, op de wijze zoals eiser heeft gedaan, en namelijk door een geschrift te verspreiden onder de leden van de balie, geen blijken van afkeuring van een magistraat of van diens beslissing kenbaar maakt.

Aldus ontzeggen de appelrechters aan eiser principieel het recht om kritiek uit te oefenen op een concrete procedure en de wijze waarop deze is verlopen en beslissen zij dat een dergelijke kritiek enkel mogelijk is ofwel door het instellen van een rechtsmiddel, ofwel langs de tussenkomst van de stafhouder. De appelrechters laten daarbij na in concreto te onderzoeken of de opgelegde beperking, in acht genomen de context waarin de mening werd geuit, de hoedanigheid van de partijen en de overige bijzondere omstandigheden van de zaak beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid en pertinent is en of door de opgelegde beperking de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middelen en het beoogde doel.

Door aldus aan eisers principieel het recht ontzeggen om kritiek uit te oefenen op een concrete procedure en de wijze waarop deze is verlopen en te beslissen dat een dergelijke kritiek enkel mogelijk is ofwel door het instellen van een rechtsmiddel ofwel langs de tussenkomst van de stafhouder, zonder daarbij aan te geven dat de opgelegde beperking beantwoordt aan een dwingende sociale noodwendigheid, noch dat de evenredigheid wordt geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel, schenden de appelrechters artikel 10 van het EVRM.

In zoverre de appelrechters beslissen dat de beperking van de vrije meningsuiting van eiser nodig was in een democratische samenleving op grond van de motieven dat het, nu eiser zelf betrokken partij was, het hem niet mogelijk was om objectief weergave te doen, hij zich geenszins beperkt heeft tot de weergave van het verloop van de procedure, waarop hij overigens zelf niet aanwezig was, dat het geschrift duidelijk gericht is tegen de persoon van de vrederechter, al was het maar omdat citaten selectief worden weergegeven en dat het geschrift eindigt met de woorden "*laatste aanleg - dank u*", wat duidelijk een negatieve appreciatie inhoudt, verantwoorden de appelrechters hun beslissing evenmin naar recht. Uit deze motieven kan immers niet afgeleid worden dat de beperking van de vrije meningsuiting van eiser beantwoordde aan een dwingende sociale noodwendigheid en pertinent is en dat door de opgelegde beperking de evenredigheid werd geëerbiedigd tussen het aangewende middel en het beoogde doel (schending van artikel 10 van het EVRM). Daar deze motieven uw Hof ten slotte niet in staat stellen om de wettigheid te controleren van de aangevochten beslissing, schenden de appelrechters nog artikel 149 van de Grondwet.

TOELICHTING

Krachtens artikel 10.1 E.V.R.M. heeft eenieder recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te koesteren en de vrijheid om inlichtingen of denkbeelden te ontvangen of door te geven, zonder inmenging van overheidswege en ongeacht grenzen.

Daar de uitoefening van deze vrijheden plichten en verantwoordelijkheden met zich brengt, kan zij worden onderworpen aan bepaalde formaliteiten, voorwaarden, beperkingen of sancties, welke bij de wet worden voorzien en die in een democratische samenleving nodig zijn in het belang van 's lands veiligheid, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, de bescherming van de goede naam of de rechten van anderen, om de verspreiding van vertrouwelijke mededelingen te voorkomen of om het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht te waarborgen (artikel 10.2 E.V.R.M.).

Bij de beoordeling of de beperking van de vrijheid van meningsuiting noodzakelijk is in een democratische samenleving dient de beperking te worden beoordeeld in het licht van de concrete omstandigheden van de gehele zaak, met inbegrip van de aard van de uitgeoefende kritiek en de context waarin deze werd gegeven (bijv. EHRM arrest Nikula t. Finland van 21 maart 2002, §44).

Hierbij mag rekening gehouden worden met het specifieke statuut van advocaten die een centrale plaats innemen in de rechtsbedeling en die met name een tussenpersoon zijn tussen de rechtzoekende en de rechtbanken, wat impliceert dat hun gedragsnormen kunnen worden opgelegd. Bovendien hebben de rechtbanken, die instaan voor de rechtsbedeling en die een fundamentele taak uitoefenen in de rechtsstaat, nood aan vertrouwen van het publiek. Gelet op de belangrijke rol van advocaten hierin, mag men verwachten dat zij bijdragen tot de goede werking van justitie en tot het vertrouwen van het publiek in de justitie (EHRM arrest Kyprianou t. Cyprus van 15 december 2005, §172-173; EHRM arrest Nikula t. Finland van 21 maart 2002, §45; EHRM arrest Schöpfer t. Zwitserland van 20 mei 1998, §29-30).

Niettemin hebben advocaten ook zelf het recht om zich publiek uit te spreken over de werking van het gerecht, zij het dat hun kritieken bepaalde grenzen niet mogen overschrijden. Er moet met name gezocht worden naar een juist evenwicht tussen de verschillende belangen in het geding, waaronder het recht van het publiek om geïnformeerd te worden over vragen die betrekking hebben op de goede werking van de rechterlijke macht, de noden van de goede rechtsbedeling en de waardigheid van het beroep. Weliswaar beschikken de Nationale overheden over een zekere appreciatiemarge

om de noodzaak van een inmenging in deze te beoordelen, maar deze marge gaat niettemin gepaard met een controle. Gelet op het feit dat er op dit punt eensgezindheid bestaat tussen de verschillende lidstaten, beschikken de lidstaten echter niet over een zeer grote appreciatiemarge (EHRM arrest Nikula t. Finland van 21 maart 2002, §46; EHRM arrest Schöpfer t. Zwitserland van 20 mei 1998, §33).

Uit de rechtspraak van het Europees hof voor de rechten van de mens blijkt nog dat bij de beoordeling van de vraag of er een dwingende sociale noodwendigheid bestaat, rekening gehouden moet worden met de concrete omstandigheden van de zaak, zoals de inhoud van de kritiek (waarbij een onderscheid gemaakt kan worden tussen de kritiek die betrekking heeft op het procesverloop enerzijds en kritiek op de bekwaamheid van een magistraat anderzijds), de verspreiding die aan de kritiek werd gegeven (werd de kritiek enkel in beperkte kring verspreid of werd hieraan een grote ruchtbaarheid gegeven) en de wijze waarop de kritiek werd gegeven (beperkte de kritiek zich ertoe een objectief relaas te geven of maakte zij daarentegen een persoonlijke belediging uit), ... (EHRM arrest Nikula t. Finland van 21 maart 2002, §51-52; EHRM arrest Schöpfer t. Zwitserland van 20 mei 1998, §34).

Hoewel uit wat voorafgaat blijkt dat van advocaat een zekere terughoudendheid mag worden verwacht gelet op de belangrijke rol die hij speelt in de rechtsbedeling, neemt dit niet weg dat ook een advocaat over de vrijheid van meningsuiting beschikt en hij zich binnen bepaalde grenzen mag uitspreken over de goede werking van het gerecht in een concrete zaak. Hem dit recht volledig ontzeggen zou niet alleen strijdig zijn met het recht op vrije meningsuiting, maar zou eveneens de goede werking van het gerecht niet ten goede komen. Een totaal verbod om wantoestanden aan te klagen zal er uiteraard niet toe leiden dat het gerecht beter functioneert en zal evenmin leiden tot een groter vertrouwen in het gerecht, wel integendeel.

De appelrechters beslissen dat de eerbied die de advocaat aan het gerecht verschuldigd is, inhoudt dat hij geen blijken van afkeuring van een magistraat of van diens beslissing kenbaar mag maken, en dat de advocaat zich tot zijn stafhouder had moeten wenden in plaats van openlijk kritiek te geven. Aldus ontzeggen de appelrechters aan eisers het recht op vrije meningsuiting, zonder daarbij na te gaan of de beperking van de vrije meningsuiting van eiser in de concrete omstandigheden van de zaak gerechtvaardigd was. Zij schenden dan ook artikel 10 van het EVRM.

In zoverre de motieven van de appelrechters op de bladzijden 6-7 van de bestreden beslissing beschouwd zouden kunnen worden als een beoordeling op grond van de concrete omstandigheden van de zaak, kan uit deze motieven niettemin niet worden afgeleid dat de beperking van de vrije meningsuiting van eiser beantwoordde aan een dwingende sociale noodwendigheid. Uit de overwegingen dat eiser zelf betrokken partij

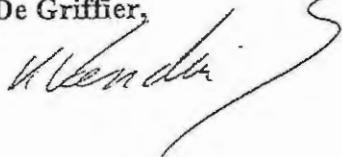
was zodat het hem niet mogelijk was om objectief weergave te doen, dat hij zich geenszins beperkt heeft tot de weergave van het verloop van de procedure, waarop hij trouwens zelf niet aanwezig was, dat het geschrift duidelijk gericht is tegen de persoon van de vrederechter, al was het maar omdat citaten selectief worden weergegeven en dat het geschrift bovendien eindigt met de woorden "laatste aanleg - dank u", wat duidelijk een negatieve appreciatie inhoudt, kan immers niet worden afgeleid dat de beperking van de vrije meningsuiting nodig was ter bescherming van het gezag en de onpartijdigheid van de rechterlijke macht.

*
*   *
*

Op deze gronden en overwegingen besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie voor eiser dat het U, Hooggeachte Dames en Heren, moge behagen de bestreden beslissing te vernietigen, te bevelen dat hiervan melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing, de zaak en de partijen te verwijzen naar een anders samengestelde Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten en uitspraak te doen over de kosten als naar recht.

Brussel, 30 december 2013

Voor eensluidend afschrift,
De Griffier,

Johan Verbist

